HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

ה) ופסקמ"ד דפסחים ספ"ט ע"ש, ב) [ועיל"ל ג], ג) [זוהלן נח, ופ"ק], ד) עיין רש"ק, ה) שייך לע"ש ו) שייך לעיל.

הגהות הב"ח

(ה) גב' ואמר רבי אלעזר ולדה טוח עצמו וכו' ור' אלעזר סבר: (ב) רש"י ד"ה אבל ולד כו' עד אמו דהקדש וכו' לשון ירושלמי. ל"ג מכאן עד ד"ה ונפטיירה לשון ירושלמי והוא פי' רש"י ומעמיעת: (ג) בא"ד ולכלל לגמרי. ל"ב כך היה הגירסה ולכלל לגמרי עם ל"ג ריפ"ל שהגיהו מתוך: (ד) ד"ה תמורת עולה. ל"ב כך היה הגירסה בתירוצו של רפ"ל:

הגהות הגר"א

[א] גב' עצמו לא קרב. גרס"י כאן ולכלל לגמרי ל"ש ברבי"ם בתמורת עד וכ"ה אמר ואמ"כ שייכא היא לכך קדמיתיה בתמורה ומאי זכר הכא וקרב עד תמורת עולה. ל"ש בתמורת: [ב] שם שפסחו רעיה. ל"ל תרעה: [ג] שם ש"מ מי. ל"ל שמעתא: [ד] שם ש"מ כו'. פי' כיון דקתמרת לף שאין לחוש לשנויים כיון דפסח כשר נשנוי קיים ליה שם שנויים נפלוג כו': [ה] שם אין ל"ש ופלוגי. ל"ל ופלוג וקאי בין לתרוצ' בין לסיפא וכה מוכיח בפירש"י לגמ שנויים: [ו] רש"י ד"ה וכ"ש כו'. ל"ל לכנגן דפ"ל ומכ"ש ה"נ: [ז] ד"ה תמורת עולה. ל"ג: [ח] בא"ד לתפריס וקדמיתה. ל"ג: [ט] ד"ה ת"ל כו'. ל"ל ס"ד כיון דכתיב קלי לפרושי עקרי דר"ש לשם לה נפ רק לומר דר"ש לא פליג כרישא לא ס"ל נרא עוקבא לומר ומי תמרינן כו' רק ולא פליג כו':

רבינו גרשום

מצי מייתי נקבה לאשמו ואי מייתי נקבה לאשמו לא קשיא אלא לדמי ולד נמי לא קדיש גופיה אלא יכול יביא בדמיו עולה: **ויביא בדמיה פסח.** זכר: **ילדה** קודם הפסח יראה הולד עד שיסתאב בו **ונפטיירה לאחר הפסח.** כגון שהביא פסח זכר אחר ונשתיירה זו נקבה לאחר הפסח: **תרעה עד שתסתאב ויתכבר ויביא בדמיה שלמים.** דמותר פסח קרב שלמים אבל היא עצמה פסח עצמה לא תקרב שלמים משום דפסח חובתו הוא וכי הפריש נקבה לפסח לדמיה הפרישה: **ולדה לאחר הפסח יראנה כו': והא הכא ליכא שם שלמים על אמו.** שלא הפרישה תחלה לאמו לשם שלמים אלא לשם פסח ועוד שלא הפרישה אלא לדמיה: **א"ל שאני אחר הפסח אמאי יקרב שלמים דמותר פסח נופיה קרב שלמים.** ודמי כמאן דאיכא שם שלמים על אמו: **אי הכי.** כיון דאמרת דמותר פסח יקרב שלמים **נפלוג נמי בישא.** בילדה קודם הפסח דהוא עצמו יקרב שלמים דהא איכא הכא שם שלמים על אמו שהרי נקבה ישנה בשלמים: **הכי נמי דפלוג.** אלא אמתני כו': **אבני אמר הינו טעמא דלא פליג.** ברישא אלא בסיפא דקסבר למקום שמותר הולך לשם ולד הולך מותר אשם דלא קרב שלמים ולד נמי יקרב שלמים אבל ברישא לפני הפסח אימיה למאי אקדשה לדמי בר כדאמרן בלישנא קמא: **רבי אלעזר אומר הולד זכר יקרב פסח ואם מוקמינן לה באימיה** דקודשים אלא אמרינן מה אמו אינה מקודשת אלא לדמיה אף בנה נמי: **ת"ש** והא **הוא עצמו לא יקרב פסח ולא מוקמינן לה באימיה** דקודשים אלא אמרינן מה אמו אינה מקודשת אלא לדמיה אף בנה נמי: **ת"ש** והא מותר פסח כו': **אמר רבינא הכא במאי עסקינן,** אמאי קאמר ר' אלעזר הכא הוא עצמו יקרב פסח כגון **דאפרשה** נקבה **מעוברת** לשם **פסחו** דאקדישא עד שיירו ורי' **אלעזר סבר לה כר'** יוחנן. דאמר אם שיירו משויר ועובר לאו ירך אמו הוא. כדאמר ר' יוחנן הפרש חטאת מעוברת וילדה רצה מתכפר בולדה דעובר לאו ירך אמו אלא דמי כמאן דאקדשיה לעובר לחודיה הילכך אע"ג דהוא לא קדש קדושת הגוף אלא לדמים מ"מ הולד קדוש וקרב פסח. אבל הפריש נקבה ואח"כ נתעברה ההוא ירך אמו הוא ולא קרב פסח:

שיטה מקובצת

והא הכא ליכא שם שלמים על אמו וכו'. לפי' הראשון ה"ק כלומר לשם למה הוצרכה לשם פסח ואין שם פסח לנקבה, ולפי' שני דליכא שם שלמים על אמו כלומר תחילת הפרשתו לא היה לשם שלמים אלא לשם פסח ואעפ"כ קרב שלמים אף כאן אע"פ שתחילת הפרשה לשם אשם יקרב בנה עולה, ומשני אחר הפסח כו' לפי' הראשון נפרש דהוי שפיר שם שלמים על אמו דהוי כאילו הופרש לשם שלמים ושם פסח בנקבה, ולפירוש שני נפרש הואיל ואחר הפסח קרב שלמים הוי שפיר כאילו תחילת הקדוש הוקרש לשלמים. תוס' אחרות: **תוס' ד"ה אי הכי ובו' אבל הכי דאם הולד עצמו קרב וכו'.** גליון אבל למאי דמשני דמותר פסח קרב שלמים אלמא עבדינן

ז) עי' לעיל דף יח ע"ב בסיטה יט. ג) ר"ל דלא פריך על ר"ח מנפקי דפסחא דלא קרב שלמים דטעמא וכו'.

אבל גבי תמורת [ט] **ולד אשם דליכא שם עולה על אמו מודי רבי** [ג] **אליעזר דבדמיו אין הוא** [א] **עצמו לא קרב** [ז] **איתיביה אביי** [ט] **וכי בעי רבי אליעזר שם עולה על אמו והא תניא** [ט] **א המפריש נקבה לפסחו** [ו] [ב] **ירעה עד שיסתאב ותמכר ויביא בדמיה פסח ילדה ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים ר"א אומר הוא עצמו** [ט] **יקרב בשלמים והא הכא דליכא שם שלמים על אמו ואמר** [ו] **רבי אליעזר יקרב שלמים אמר ליה [רבא]** [יא] **(ר' אלעזר) אחר הפסח קא אמרת שאני אחר הפסח דמותר פסח גופיה** [ג] **קרב שלמים הכי ניפלוג נמי ברישא אמר ליה** [ה] **אין ה"נ** [יב] **ופליגי אביי אמר לא פליג מידי דגמירי** [יג] **למקום שהמותר הולך הולך לאחר הפסח דמותר פסח קרב שלמים ולד נמי קרב שלמים אבל לפני הפסח** [יד] **אימיה למאי אקדשה לדמי בר חמא וכי אמרינן מדאימיה לדמי ולד נמי לדמי והתניא המפריש נקבה לפסח היא וולדותיה יערו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמיהם פסח ר"א אומר הוא עצמו יקרב פסח והא** [יט] **הכא דאימיה לדמי ואמר רבי** [ו] **אליעזר הוא עצמו קרב פסח ולא מוקמינן ליה באימיה אמר רבינא** [יט] **במפריש בהמה מעוברת עסקינן רבי אליעזר סבר כרבי יוחנן דאמר** [כ] **אם שיירו משוייר** [כ] **דעובר לאו ירך אמו הוא ואמו היא דלא קדשה קדושת הגוף אבל** [יא] **היא קדשה אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא הכי נמי מסתברא דבבהמה מעוברת עסקינן מדתקני היא וולדותיה שמע מינה אמר**

אלא [ט] **בדמפריש נקבה לעולה.** לתיכא דס עולה על אמו לשון רש"י דהא לעולה מקדשה ומי משום דנקבה היא לפילו הכי [יג] **דלכתיכמיכרו** ולא תמירו. לשון ירושלמי ולריש מעמיעין [יח:] **מהדר** [ג] **וכלילי לנפשיה דבני הכל בתמיים כלומר אמאי לא פליגי רבנן בולדי תמורה** [ד] **כמו בולדי עולה: ורי"ח היא.** אבל לרבנן [ו] **יתכר** והי"ב נמי בולד תמורת עולה וריש"ג [יא] **רבי אליעזר היא:** [ו] **תמורת עולה.** שניה היא להך קדמייתא [ח] **לתפריס** [יב] **וקדמייתא לתפריס זכר הוה וקרב הילכך קרב נמי ולד תמורתו כו': לילכ גבי תמורת עולה קרב נמי ולד תמורת עולה קיימי** [יג] **דמיה לעולה קיימי הילכך נתמא לה קדושה גופה דקריבה משום הכי קרב ולד אבל ולד תמורת אשם ליכא למיגזר אשם עולה על אשם עולה על הראשון שהיא אם לכולן שמכמו בא והוה קרב אשם ולא מצינו תמורת אשם קריבה בעולה הילכך לא נתמא קדושה על התמורה** [יד] **אלא לדמיו: נשתיירה אחר הפסח ונפטיירה לאחר הפסח כו'.** [יד] **פסולה היין ולא חזי לפסח לילדו נמי משלמים: ילדה.** אחר הפסח: **הוה עלמו קרב שלמים.** ותע"ג דליכא שם שלמים על אמו דהא לית ליה [ה] **שם** שלמים **על אמו** [יב] **פסולה היין ולא חזי לפסח לילדו נמי משלמים: שאני אחר הפסח דמותר פסח ונתכבר** [יד] **אימיה למאי אקדשה לדמי בר חמא וכי אמרינן מדאימיה לדמי ולד נמי לדמי והתניא המפריש נקבה לפסח היא וולדותיה יערו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמיהם פסח ר"א אומר הוא עצמו יקרב פסח והא** [יט] **הכא דאימיה לדמי ואמר רבי** [ו] **אליעזר הוא עצמו קרב פסח ולא מוקמינן ליה באימיה אמר רבינא** [יט] **במפריש בהמה מעוברת עסקינן רבי אליעזר סבר כרבי יוחנן דאמר** [כ] **אם שיירו משוייר** [כ] **דעובר לאו ירך אמו הוא ואמו היא דלא קדשה קדושת הגוף אבל** [יא] **היא קדשה אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא הכי נמי מסתברא דבבהמה מעוברת עסקינן מדתקני היא וולדותיה שמע מינה אמר**

מצי מייתי נקבה לאשמו ואי מייתי נקבה לאשמו לא קשיא אלא לדמי ולד נמי לא קדיש גופיה אלא יכול יביא בדמיו עולה: ויביא בדמיה פסח. זכר: **ילדה** קודם הפסח יראה הולד עד שיסתאב בו **ונפטיירה לאחר הפסח.** כגון שהביא פסח זכר אחר ונשתיירה זו נקבה לאחר הפסח: **תרעה עד שתסתאב ויתכבר ויביא בדמיה שלמים.** דמותר פסח קרב שלמים אבל היא עצמה פסח עצמה לא תקרב שלמים משום דפסח חובתו הוא וכי הפריש נקבה לפסח לדמיה הפרישה: **ולדה לאחר הפסח יראנה כו': והא הכא ליכא שם שלמים על אמו.** שלא הפרישה תחלה לאמו לשם שלמים אלא לשם פסח ועוד שלא הפרישה אלא לדמיה: **א"ל שאני אחר הפסח אמאי יקרב שלמים דמותר פסח נופיה קרב שלמים.** ודמי כמאן דאיכא שם שלמים על אמו: **אי הכי.** כיון דאמרת דמותר פסח יקרב שלמים **נפלוג נמי בישא.** בילדה קודם הפסח דהוא עצמו יקרב שלמים דהא איכא הכא שם שלמים על אמו שהרי נקבה ישנה בשלמים: **הכי נמי דפלוג.** אלא אמתני כו': **אבני אמר הינו טעמא דלא פליג.** ברישא אלא בסיפא דקסבר למקום שמותר הולך לשם ולד הולך מותר אשם דלא קרב שלמים ולד נמי יקרב שלמים אבל ברישא לפני הפסח אימיה למאי אקדשה לדמי בר כדאמרן בלישנא קמא: **רבי אלעזר אומר הולד זכר יקרב פסח ואם מוקמינן לה באימיה** דקודשים אלא אמרינן מה אמו אינה מקודשת אלא לדמיה אף בנה נמי: **ת"ש** והא **הוא עצמו לא יקרב פסח ולא מוקמינן לה באימיה** דקודשים אלא אמרינן מה אמו אינה מקודשת אלא לדמיה אף בנה נמי: **ת"ש** והא מותר פסח כו': **אמר רבינא הכא במאי עסקינן,** אמאי קאמר ר' אלעזר הכא הוא עצמו יקרב פסח כגון **דאפרשה** נקבה **מעוברת** לשם **פסחו** דאקדישא עד שיירו ורי' **אלעזר סבר לה כר'** יוחנן. דאמר אם שיירו משוייר ועובר לאו ירך אמו הוא. כדאמר ר' יוחנן הפרש חטאת מעוברת וילדה רצה מתכפר בולדה דעובר לאו ירך אמו אלא דמי כמאן דאקדישא לעובר לחודיה הילכך אע"ג דהוא לא קדש קדושת הגוף אלא לדמים מ"מ הולד קדוש וקרב פסח. אבל הפריש נקבה ואח"כ נתעברה ההוא ירך אמו הוא ולא קרב פסח:

אבל גבי תמורת [ט] **ולד אשם דליכא שם עולה על אמו מודי רבי** [ג] **אליעזר דבדמיו אין הוא** [א] **עצמו לא קרב** [ז] **איתיביה אביי** [ט] **וכי בעי רבי אליעזר שם עולה על אמו והא תניא** [ט] **א המפריש נקבה לפסחו** [ו] [ב] **ירעה עד שיסתאב ותמכר ויביא בדמיה פסח ילדה ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים ר"א אומר הוא עצמו** [ט] **יקרב בשלמים והא הכא דליכא שם שלמים על אמו ואמר** [ו] **רבי אליעזר יקרב שלמים אמר ליה [רבא]** [יא] **(ר' אלעזר) אחר הפסח קא אמרת שאני אחר הפסח דמותר פסח גופיה** [ג] **קרב שלמים הכי ניפלוג נמי ברישא אמר ליה** [ה] **אין ה"נ** [יב] **ופליגי אביי אמר לא פליג מידי דגמירי** [יג] **למקום שהמותר הולך הולך לאחר הפסח דמותר פסח קרב שלמים ולד נמי קרב שלמים אבל לפני הפסח** [יד] **אימיה למאי אקדשה לדמי בר חמא וכי אמרינן מדאימיה לדמי ולד נמי לדמי והתניא המפריש נקבה לפסח היא וולדותיה יערו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמיהם פסח ר"א אומר הוא עצמו יקרב פסח והא** [יט] **הכא דאימיה לדמי ואמר רבי** [ו] **אליעזר הוא עצמו קרב פסח ולא מוקמינן ליה באימיה אמר רבינא** [יט] **במפריש בהמה מעוברת עסקינן רבי אליעזר סבר כרבי יוחנן דאמר** [כ] **אם שיירו משוייר** [כ] **דעובר לאו ירך אמו הוא ואמו היא דלא קדשה קדושת הגוף אבל** [יא] **היא קדשה אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא הכי נמי מסתברא דבבהמה מעוברת עסקינן מדתקני היא וולדותיה שמע מינה אמר**

תני אמר [יא] **רבי אליעזר** [יט] **לעולה** [ג] **מקום שהמותר הולך הולך לאחר הפסח** [ו] **על אמו** [ג] **לא קרב שלמים** [ז] **מקום שאין המותר הולך לאחר הפסח** [ו] **על אמו** [ג] **קרב שלמים** [ז] **מאי לעולה** [ג] **לא קרב שלמים** [ז] **אילימא לעולה** [ג] **לא קרב שלמים** [ז] **אפילו לדמיה נמי לא קרב שלמים** [ז] **והתניא** [ט] **המפריש נקבה לעולה ילדה יעלה לעולה ואם הפרישה לדמיה יפלו לנדבה ואם הפרישה לשם עולה ושלמים יעלה לעולה ויפלו שלמים לנדבה** [כא] **אלא לעולה** [ג] **קרב שלמים** [ז] **ואי בעית אימא** [כב] **לעולה** [ג] **לא קרב שלמים** [ז] **ואי בעית אימא** [כב] **